

FOLKEKIRKENS
MELLEMKIRKELIGE RÅD

Årsberetning 2015

Godkendt ved rådsmødet 5.2.2016

Formandens indledning

I 2015 kunne Folkekirkeens Mellemkirkelige Råd fejre 25 års jubilæum, og vi kunne se tilbage på 25 spændende år og glæde os over, at det mellemkirkelige arbejde er blevet en veletableret del af folkekirken.

Hovedopgaven for Mellemkirkeligt Råd har været at varetage folkekirkeens relationer til de internationale økumeniske organisationer, men det har været et problem, at folkekirken ikke har betalt fuldt medlemskabskontingent i disse organisationer. Derfor er det meget glædeligt, at Mellemkirkeligt Råd fik imødekommet en ansøgning om et ekstra tilskud til Det lutherske Verdensforbund på 1,3 mill. kr. for 2016 og 2017 fra Fællesfondens omprioriteringsmidler. I de kommende år vil vi derfor sætte ekstra fokus på vort samarbejde med Det lutherske Verdensforbund. Gennem medlemskabet af Det lutherske Verdensforbund er vi med til at støtte lutherske minoritetskirker rundt om i verden, for hvem tilhørsforholdet til Det lutherske Verdensforbund er vigtig, både for varetagelsen af deres lutherske identitet og for udviklingen af deres kirker. Vi er også gennem Det lutherske Verdensforbund med til at støtte det meget store flygtningearbejde, som udføres bl.a. i Mellemøsten. Endelig er Det lutherske Verdensforbund også et vigtigt forum, hvor vi kan drøfte de store udfordringer, som alle lutherske kirker i Europa står overfor i disse år, fx det faldende dåbstal.

Midt i glæden over dette ekstra økonomiske tilskud til Det lutherske Verdensforbund er der imidlertid også grund til at udtrykke bekymring over den løbende beskæring af vort budget på 2 % om året, som Mellemkirkeligt Råd ligesom andre Fællesfond-finansierede områder udsættes for. Efter 5 år med 2 %-beskæringer mangler knap 600.000 kr. af de ordinære driftsmidler. Allerede nu har det mærkbare og ødelæggende konsekvenser for Mellemkirkeligt Råds arbejde. Hvis vi på langt sigt skal opretholde og udvikle det mellemkirkelige arbejde, er vi nødt til – som vi også gør – at søge tilskud til særlige projekter, ikke bare hos Fællesfonden, men også i andre fonde. Og vi må nok i endnu højere grad end det allerede er tilfældet samarbejde med andre institutioner, organisationer og grupper om løsning af opgaver og også inddrage ressourcepersoner, som på frivillig basis vil engagere sig i arbejdet.

Ved siden af den oprindelige hovedopgave for det mellemkirkelige arbejde på landsplan – at varetage folkekirkeens relationer til de internationale økumeniske organisationer – er der løbende kommet ny opgaver til. Det gælder bl.a. opgaver vedr. migrantkirker, trosfrihed - forfulgte kristne og folkekirkeens mission. Og i 2015 blev der så føjet endnu en opgave til Mellemkirkeligt Råds portefølje, nemlig Folkekirkeens Asylsamarbejde. Det store antal asylansøgere, der kommer til Danmark, er en udfordring, som folkekirken er nødt til at tage op. Mange af asylansøgerne er kristne og der er også et stigende antal asylansøgere med en anden religiøs baggrund end kristendom, som ønsker at konvertere og blive døbt i folkekirken. Vi glæder os over, at vi på basis af en treårig bevilling fra Fællesfondens omprioriteringspulje i 2015 og en større bevilling fra TrykFonden kunne etablere Folkekirkeens Asylsamarbejde.

For øjeblikket er der stærkt fokus på asylsøgerne, men på længere sigt er der ingen tvivl om, at der ligger store udfordringer og venter på folkekirken, når det gælder mødet med de kristne, som er kommet til landet som asylansøgere og migranter, og som repræsenterer bogstaveligt talt alverdens kirketraditioner. Hvordan tager vi imod disse migrantkristne i vore menigheder og hvordan relaterer vi til migrantmenighederne? Her er der og vil der fremover i endnu højere grad blive brug for inspiration til folkekirkeens menigheder.

Man kunne godt spørge, om alle disse opgaver hører naturligt hjemme i Mellemkirkeligt Råd? Der har imidlertid i Rådet været enighed om, at det er opgaver, som folkekirken bør løfte, og at det også er opgaver, som har en mellemkirkelig dimension. Da Mellemkirkeligt Råd er et af de få fællesorganer for hele folkekirken, har vi valgt at tage disse opgaver op. Udfordringen i de kommende år bliver at skabe et dynamisk samspil mellem Mellemkirkeligt Råds engagement i de internationale økumeniske organisationer og så disse nye nationale

opgaver. Der er imidlertid stor inspiration og vigtige ressourcer at hente i organisationer som fx Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Konferencen for Europæiske Kirker, når det gælder folkekirkens engagement vedr. mission, trosfrihed og forfulgte kristne, asyl- og migrantarbejde. Samtidig har vi også som folkekirke erfaringer og indsigter på disse og andre områder, som vi må give videre til vore søsterkirker i Europa og den øvrige verden.

I en mere og mere globaliseret verden mærkes globaliseringens virkninger overalt i folkekirken. Folk rejser ud i verden og møder kirker og kristne fra forskellige trossamfund, og herhjemme møder man næsten overalt asylansøgere og migranter, der repræsenterer en mangfoldighed af trossamfund. Derfor giver det mening at sige, at det vigtigste mellemkirkelige arbejde foregår på stifts-, provsti- og sogneplan. Derfor er det naturligvis en meget vigtig opgave for Mellemkirkeligt Råd at være med til at fremme det lokale mellemkirkelige arbejde. Her har vi konstateret, at de nye arbejdsområder, som Mellemkirkeligt Råd har taget op i de senere år, har skabt engagement mange steder rundt om i folkekirken. Derfor vil det fremover blive endnu mere vigtigt, at Mellemkirkeligt Råd styrker relationerne til og samarbejdet med stiftsudvalg og stiftsråd og andre instanser i folkekirken.

I 2015 tog vi afsked med vor sekretariatschef, Jørgen Skov Sørensen ved udløbet af hans åremålsansættelse. Vi skylder Jørgen Skov Sørensen en stor tak for en meget kompetent og loyal ledelse af Mellemkirkeligt Råds sekretariat og for særdeles godt samarbejde med Rådet. Samtidig kunne vi byde velkommen til Birger Nygaard som ny sekretariatschef og ser frem til mange års spændende samarbejde med ham. Birger Nygaard forlod dermed stillingen som medarbejder i arbejdet for folkekirkens mission, og i den stilling samt i stillingen som leder af Folkekirkens Asylsamarbejde har vi ansat Søren Dalsgaard, som dermed får ansvaret for et par af de nye områder.

Mogens S. Mogensen
Formand

Sekretariatets indledning

2015 har været et grænseoverskridende år. Det var året, hvor vi så flygtninge i stort tal passere grænser, ikke bare til Europa, men også til Danmark. Som en har sagt: "Det år Europa blev en del af verden". Europæisk og nationalt politisk fokus og praktisk indsats har i høj grad været koncentreret herom. Det er derfor naturligt, at det mellemkirkelige arbejde både internationalt og i Danmark også har været præget af dette. Både Kirkernes Verdensråd og Det lutherske Verdensforbund opstod midt i og på baggrund af den meget større europæiske flygtningekrise efter 2. verdenskrig. Siden da har dette område ligget dybt i disse organisationers væsen og virke. Nu befinder vi os så i den værste flygtningekrise siden 2. verdenskrig. Og en flig af den er ankommet til Danmark. Der er forskellige meninger om, hvordan vi som folk og kirke skal reagere på denne udfordring. Men virkeligheden er, at et betydeligt antal flygtninge nu har fået ophold rundt omkring i alle landets kommuner. Og vi ser folkekirkelige menigheder og grupper – sammen med andre selvorganiserede folkelige bevægelser - engagere sig i mødet med dem på forskellig vis. Folkekirkens mellemkirkelige Råd (MKR) har gennem dannelsen af Folkekirkens Asylsamarbejde påtaget sig at være ressource for stifter, provstier og menigheder, der ønsker at gøre en særlig indsats på dette område.

Internationalt har flygtningekrisen sat tydelige spor i de økumeniske organisationers samtaler og prioriteringer. Næsten alle møder og dagsordener har direkte eller indirekte været påvirket heraf og skaber et nyt momentum for organisationer, hvis opgave det er at få kirker til at arbejde sammen på tværs af grænser. Med millioner af mennesker, der af forskellige grund er på flugt, bliver det tydeligt, hvorfor økumenisk samtale beskæftiger sig med emner som interreligiøs sameksistens, religionsfrihed og religionsforfølgelse, menneske-

rettigheder, global økonomisk retfærdighed, klimabetinget migration, mission, m.v. Denne beskæftigelse handler ikke om at lege mini-FN eller mini-EU, men om at vi som kirke bevidstgøres om og øves i at bringe kristentro i spil i den verden, der nu engang er vores.

I MKR tydeliggøres i disse år, hvordan det internationale og det nationale fokus hænger uløseligt sammen. Det handler om folkekirkens relationer til andre kirker i udlandet samt andre kirker i Danmark. Det handler ultimativt om at bidrage til den almindelige sognemenigheds evne til at forstå sig selv som en del af kirken globalt, og hvad det betyder i forhold til fx migrantmenigheden, der gerne vil låne kirken til gudstjeneste søndag eftermiddag. Der stilles stigende krav til, at vi som folkekirke evner at arbejde sammen herom gennem eksisterende folkekirkelige strukturer. For en lille enhed som MKR er det afgørende, at det mellemkirkelige anliggende således finder resonans i og gennem alle folkekirkens formelle og uformelle strukturer, enheder og samarbejder. MKR er således meget mere end et sekretariat i København. Det er et stort netværk af relationer og fokusområder med dusinvis af uegennyttige mennesker, der med indsigt og stort engagement bidrager til, at MKR kan være en katalysator til gavn for både menigheder i Danmark og kirken internationalt. Deres indsats skal indledningsvist anerkendes. Uden deres medvirken ville MKR's årsberetning være stærkt reduceret.

Internationalt

Det lutherske Verdensforbund (LVF)

Det lutherske Verdensforbund har i det forgangne år været i gang med en proces omkring selvforståelse og identitet. Dette har været nødvendigt, både i forhold til spørgsmål af moralsk og etisk karakter, men også i forhold til konstant tolkning af selvforståelse og i forhold til den lokale kontekst. Verdensforbundet har også igangsat en proces omkring hvilke mulige overvejelser og eventuelle forandringer, der skal til for at fremtidssikre en bæredygtig organisation. Det lutherske Verdensforbund forbereder sig endvidere på markeringen af 500-året for reformationen i 2017, og dele af dette arbejde foregår i samarbejde med Den katolske Kirkes pavelig råd til fremme af kristen enhed. Folkekirkens mellemkirkelige Råd har søgt og fået en ekstra bevilling på 1,3 mill. kr. i 2016 og 2017 til LVF for at øge fokus på det internationale lutherske samt netop markeringen af reformationen.

I forhold til Det lutherske Verdensforbunds arbejde med udviklingsprogrammer, har tilvejebringelse af midler hertil vist sig vanskeliggjort over en årrække, særligt på grund af at flere kirker ønsker at donere midler til udviklingsprojekter bilateralt. Den afdeling som beskæftiger sig med katastrofe- og nødhjælp, og som er langt den største i Det lutherske Verdensforbund, er på den anden side vokset over en længere periode og har et ganske omfattende arbejde med hjælp til ca. 1,6 mill. flygtninge, bl.a. i Mauretanien, Sydsudan, Kenya, til syrere som opholder sig i Jordan og til irakiske flygtninge som opholder sig i Nordirak. Organisationen er endvidere involveret i hjælp til ca. 750.000 internt fordrevne, bl.a. i Colombia og i Burma.

Folkekirken har været repræsenteret i Det lutherske Verdensforbund ved uddannelsesleder Ulla Morre Bidstrup og nu afdøde biskop emeritus Niels Henrik Arendt. Ligesom i de mange ting Niels Henrik Arendt var beskæftiget med i Danmark, var hans indsats og betydning stor i LVF. Dette kom bl.a. til udtryk ved de mange tilkendegivelser fra andre rådsmedlemmer, ledelsen og ansatte i LVF. Frem til sin død var Niels Henrik Arendt rådsmedlem i LVF, medlem af det udvalg som løbende arbejder med LVF's forfatning og behandler medlemskabsansøgninger, formand for afdelingen som varetager LVF's arbejde med mission og udvikling samt medlem af LVF's Meeting of officers.

LVF-arbejdsgruppen	Bent Normann Olsen (formand), Hanna Broadbridge og Ulla Morre Bidstrup
Medlem af LVF's råd:	Vakant efter Niels Henrik Arendts død
Rådgiver i LVF's råd:	Ulla Morre Bistrup
Formand for <i>Department for Mission and Development</i>	Niels Henrik Arendt (indtil august 2015)
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Kirkernes Verdensråd (KV)

2015 har været et år uden mødevirksomhed i de styrende organer, som MKR er repræsenteret i. Økonomisk set har året været udfordrende, idet det begyndte med at schweizerfrancen fik fjernet kursloftet, hvilket førte til en stigning på 15 %, som påvirkede organisationens økonomi tilsvarende negativt. Til trods herfor er året sluttet med et tilfredsstillende resultat.

I forbindelse med flygtningekrisen i Europa er Kirkernes Verdensråd trådt i karakter ved uden for alle programplaner at inkorporere et væsentligt fokus herpå. KV har medlemskirker i både Europa og Mellemøsten. Det er oplagt, at disse kontakter udnyttes til at skabe indsigt og handling i en situation, der fordrer gensidig forståelse og samhandling. Med kort varsel er udvalgte medlemskirker, herunder folkekirken, blevet indkaldt til intense møder, som forholder sig til den meget overvældende og komplekse situation, Europa og Mellemøsten befinder sig i. Hurtigt er overfladiske paroler blevet afløst af dybere refleksion, men med et stærkt op-råb til kirker og samfund om engagement og fastholdelse af de grundlæggende værdier kirken står for, og som vi i så høj grad har bygget vores civilisation på. Der er udsigt til, at KV vil videreføre dette fokus, så længe krisen varer. Der har ikke i mange år har været en sag, der i den grad har kunnet skabe et fælles økumenisk fokus. MKR har nydt godt af dette i forbindelse med udvikling af Folkekirkens Asylsamarbejde.

Af øvrige aktiviteter med dansk deltagelse henhørende under Kirkernes Verdensråd nævnes:

- Deltagelse i følgeskabsprogram i Israel/Palæstina (i samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp og Danske Kirkers Råd).
- Deltagelse i delegationsrejse til Israel/Palæstina, arrangeret sammen med Danske Kirkers Råd og Folkekirkens Nødhjælp. Fra MKR deltog Marianne Christiansen, Torben Hjul Andersen og Niels Iver Juul.
- Deltagelse i Global Christian Forum-konference om diskrimination, forfølgelse og martyrium.
- Deltagelse i Faith and Order-samling i Rumænien. Dansk medlem af Faith and Order, Maria Louise Munkholt Christensen er indgået i en arbejdsgruppe med fokus på *emerging churches*.
- Arbejdsgruppefokus på dansk modtagelse af *Towards a Common Vision*, Faith and Orders skrift om kirkeforståelse.

KV-arbejdsgruppen	Torben Hjul Andersen (formand), Birte Jacobsen, Jonas A. Jørgensen (Dansk Missionsråd), Jørgen Thomsen (Folkekirkens Nødhjælp), Mads Christoffersen (Danske Kirkers Råd), Kirsten Auken, Maria Louise Munkholt Christensen, Ole Lundegaard (Baptistkirken) og Sofie Petersen
Medlemmer af KV's centralkomité	Sofie Petersen og Kirsten Auken
Medlem af Faith and Order	Maria Louise Munkholt Christensen
Sekretariatsansvarlig	Birger Nygaard

Europa

Deltagelse i europæiske kirkefællesskaber er samlet under Europaarbejdsgruppen.

Europaarbejdsgruppen	Christian Roar Pedersen (formand), Peter Skov-Jakobsen, Niels Nymann Eriksen og Kirsten Jørgensen
Sekretariatsansvarlig	Rebekka Højmark Svenningsen (Thorsten Rørbæk konsulent vedr. Porvoo og Theobalt)

Konferencen for Europæiske Kirker (KEK)

KEK er folkekirkens vigtigste partner i forhold til at have kontakt med og viden om de europæiske institutioner: EU-institutionerne og Europarådet. KEK vedligeholder på vegne af medlemskirkerne en tæt faglig og politisk kontakt hertil. Kontakten til EU foregår på alle niveauer, lige fra deltagelse i et årligt møde med præsidenterne for såvel EU's Råd som Parlamentet og Kommissionen og til deltagelse i en række af Kommissionens faglige udvalg på områder, hvor de europæiske kirker spiller en rolle.

KEK er en væsentlig netværksorganisation for medlemskirkerne hvad angår praktisk kirkelige spørgsmål, dogmatiske problemstillinger såvel som kirkernes samfundsengagement.

En væsentlig del af KEKs arbejde udføres igennem et antal faglige ekspert- og arbejdsgrupper sammensat af repræsentanter for medlemskirkerne. I 2015 nedsattes nye grupper. Fra folkekirken er der dansk deltagelse i arbejdsgruppen om uddannelse og arbejdsgruppen om bioetik.

På en række andre faglige områder er KEK også særdeles aktiv. Som eksempler kan nævnes klima, tros- og religionsfrihed samt forholdene for migrantarbejdere i Europa. Fremdeles er KEK tillige rammen om den teologiske og ekklesiologiske dialog mellem medlemskirkerne, som tæller 114 ortodokse, protestantiske, anglikanske og gammelkatolske kirker.

Den stærkt øgede migration til Europa er et fortsat prioritetsområde i KEK, som igennem Churches' Commission for Migrants in Europe (CCME) arbejder konkret med fortalervirksomhed, oplysning samt sparring og koordinering af kirkernes indsats på området. I kraft af projektområdet Folkekirkens Asylsamarbejde indgår Folkekirkens mellemkirkelige Råd i dette arbejde. Koordinator i Folkekirkens Asylsamarbejde, Søren Dalsgaard, har således deltaget på nordiske møder i dette regi.

Uledsagede mindreårige ved porten til Europa

Europaarbejdsgruppen valgte også at sætte flygtningekrisen i Sydeuropa på sin dagsorden for 2015. For at skabe fokus på særligt udsatte blandt flygtningene, arrangeredes en rejse til Athen den 6. til 8. december med det formål at få et førstehåndsindtryk af situationen for uledsagede mindreårige blandt flygtningene. På rejsen deltog Margrete Auken, MEP, SF, Mette Bock, MF, LA, Karen Klint, MF, S, Laura Friis Wang, journalist på Information samt på vegne af Europaarbejdsgruppen biskop Peter Skov-Jakobsen og sogne- og indvandrerpræst Niels Nymann Eriksen. Rejsen arrangeredes i samarbejde med den danskinitierede organisation Faros i Athen samt CCME/KEK.

Suppleant i KEKs bestyrelse	Christian Roar Pedersen
Medlemmer af KEKs arbejdsgrupper	Education: Hanna Broadbridge (moderator) Bioetik: Ulrik Becker Nielsen (moderator)

Fællesskabet af Protestantiske Kirker i Europa (CPCE / Leuenberg Kirkefællesskabet)

Som fællesskab af lutherske, reformerte og metodistiske kirker er CPCE sammensat af få store nationalkirker (som folkekirken) og mange små minoritetskirker. Samarbejdet beskæftiger sig med tre linjer: En praktisk kirkelig med fokus på liturgi og præsteuddannelse; en teologisk med fokus på konceptet ”kirkefællesskab”; og en socialetisk med fokus på bioetik.

Leuenberg-fællesskabet tilskynder medlemskirker til dialog på nationalt plan. Således har Folkekirken mellemkirkelige Råd igangsat læresamtaler mellem folkekirken og Metodistkirken i Danmark, der vil munde ud i en rapport med anbefalinger om forholdet mellem de to kirkesamfund.

Medlem af CPCE's råd	Kirsten Jørgensen
Deltagere i CPCE's arbejdsområder	Liturgi: Kirsten Jørgensen Præsteuddannelse: Hans Vium Mikkelsen Kirkefællesskab: Bo Christian Holm Etik: Ulla Schmidt

Porvoo-fællesskabet

Den vigtigste begivenhed i det forgangne år var afholdelsen af mødet for de ledende biskopper i kirkefællesskabet. Disse mødes hvert andet år. Her blev drøftet mange vigtige anliggender i de respektive kirker. Mødets deltagere reflekterede over de nuværende geopolitiske og sociale udfordringer, såvel som hvordan man kan udbygge de gode relationer kirkerne imellem. Øget sekularisering og pluralisme er vilkår, som kirkerne lever med i hver deres kontekst. De mange flygtninge og vilkårene for disse var også et stort emne på mødet, ligesom der blev givet udtryk for bekymring over fordrivelse af og trusler om udryddelse af kristne og andre religiøse minoriteter i Mellemøsten. Mødet rummede også mulighed for at få indtryk af traditionen omkring keltisk spiritualitet, idet den anglikanske kirke i Skotland var vært for mødet. Mødet for de ledende biskopper har endvidere funktion af at rådgive og guide fællesskabets videre udvikling og arbejde, som i praksis ledes af et delt formandskab, to sekretærer og kontaktgruppen, bestående af et medlem fra hver medlemskirke, da Porvoo-kirkefællesskabet ikke har noget sekretariat. I 2016 markeres 20-års jubilæet for Porvoo-kirkefællesskabet.

Co-chair for Porvoo-fællesskabet	Peter Skov-Jakobsen
Medlem af Porvoo-kontaktgruppen	Thorsten Rørbæk

Theobalt

Theobalt-netværket har afholdt møde i slutningen af året. Netværket, som er et teologisk samarbejde i Østersøregionen, samler de tre store kirketraditioner i dette område, dvs. lutherske, katolske og ortodokse kirker. Samarbejdet er vigtigt, da der trods stor diversitet i regionen også er mange fællestræk. Der er i netværket stor bevidsthed om, at miljøet er sårbart i Østersøen. Endvidere har kirkerne fundet det magtpåliggende at forsætte gode relationer i et område, hvor geopolitiske forhold er udfordret. Theobalt har været mindre aktiv i et stykke tid, hvorfor man også drøftede netværkets fremtid, og der var enighed om, at netværket er vigtigt

for dialogen mellem de deltagende kirker. Da Theobalt ikke har noget sekretariat bliver netværkets arbejde koordineret af medarbejdere i Visby Stift på Gotland.

Stiftskontakter	København: Peter Skov-Jakobsen Roskilde: Peter Fischer-Møller
National kontaktperson	Thorsten Rørbæk

Nationalt

Danske Kirkers Råd (DKR)

Skønt Danske Kirkers Råd er en helt selvstændig organisation, kan MKR's arbejde ikke forstås uden sammenhængen med DKR, idet dette råd udgør den danske mellemkirkelige platform, som MKR ellers selv skulle have etableret for at opfylde den del af sit formål, der handler om folkekirkens relation til andre kirker i Danmark. Den altovervejende del af de etablerede danske kirkesamfund er medlem af DKR, mens der arbejdes for i stadig højere grad at inkludere de nytilkomne migrantmenigheder i fællesskabet.

Samarbejdet giver sig udtryk i, at DKR varetager en række relationer og arbejdsgrøner, som ellers ville ligge på MKR's bord. På andre områder er der tale om arbejdsgrøner, hvor begge organisationer er involveret. Følgende fokusområder, organiseret i arbejdsgrøper, fremhæves:

- *Frihed og lige vilkår* – udvalg, der aktuelt følger regeringens udvalgsarbejde mhp. vilkår for trossamfund uden for folkekirken.
- *Kontaktgruppen for muslimer og kristne* - forum for dialog med muslimer i Danmark.
- *Migrantmenigheder* - arbejde for styrkelse af relationer til og inkludering af migrantmenigheder i det danske fællesskab af kirker.
- *Trosoplæring* – udvalg for udarbejdelse af fælles trosoplæringsmateriale til 2017.
- *Reformationsjubilæet* – økumeniske bidrag til 2017-begivenheder.
- *Grøn Kirke* – ang. kirkens rolle og handling i klimakrisen.
- *Kristne i Mellemøsten* – med særligt fokus på Israel/Palæstina.

DKR udfører det store arbejde med et presset budget. Dette er ikke blevet bedre af, at MKR har set sig nødsaget til fra 2016 at justere medlemsbidraget i forhold til den nedjustering, der løbende sker af MKR's eget tilskud fra Fællesfonden.

DKR's repræsentantskab	Peter Fischer-Møller og Christian Roar Petersen
DKR's forretningsudvalg	Peter Fischer-Møller
Udvalg for frihed og lige vilkår	Torben Hjul Andersen
Kontaktgruppen for muslimer og kristne	Anders Gadegaard og Birte Jacobsen
Udvalg for migrantmenigheder	Niels Nymann Eriksen
Udvalg for trosoplæring	Niels Iver Juul og Ole Buchardt Olesen
Kristne i Mellemøsten	Birger Nygaard
Udvalg for Grøn Kirke	Peter Fischer-Møller
Sekretariatsansvarlig	Birger Nygaard

Folkekirkens mission (FKM)

I arbejdet vedrørende folkekirkens mission har der i det forgangne år været medarbejderudskiftning. Birger Nygaard forlod 1. april stillingen og blev sekretariatschef og blev efterfulgt af Søren Dalsgaard. Arbejdet organiseres i samråd med FKM-arbejdsgruppen

Integreringen af den tidligere frie folkekirkelige organisation Folkekirkens Mission ind i MKR har gjort det klart, at der er en naturlig sammenhæng mellem mission og det mellemkirkelige arbejde. Etableringen af Folkekirkens Asylsamarbejde som et nyt projekt har ydermere tydeliggjort, at de internationale tematikker fra internationalt missionsarbejde i stigende grad gør sig gældende direkte i en dansk sammenhæng. Den globale virkelighed er kommet tæt på. Det ses således i stigende grad, at det mellemkirkelige arbejdsfelt hænger nøje sammen med temaer omkring mission og migration.

Der er i flere af de missionselskaber, som er medlem af folkekirkens mission, en optagethed af, hvordan det internationale element, som disse organisationer traditionelt har stået for, kan finde sine naturlige tilknytningspunkter til temaer, der optager de lokale menigheder i baglandet. Ikke mindst det stigende antal flygtninge til Danmark bringer den globale virkelighed helt tæt på menighederne. For missionselskaberne ligger der i nyere migrationsmønstre på den ene side en udfordring, idet fokus drejes væk fra det internationale og hen på lokale behov for diakoni og mission her i Danmark. På den anden side ligger der en mulighed for fornyet global bevidsthed i menighederne, som også kan give afkast i det internationale arbejde på sigt. Flere af organisationerne befinder sig i en fase, hvor de er ved at omstille sig til denne nye virkelighed.

I stiftsudvalg med mission som arbejdsområde har flygtninge og andre migranter haft stor bevågenhed. Stiftsudvalgene har arrangeret og understøttet en række initiativer, fx dåbsoplæring af konvertitter, arrangementer med fokus på trosfrihed, diakonalt arbejde med integration af flygtninge, mv.

En række andre arbejdsområder har haft fokus i folkekirkens mission i årets løb. Foruden etableringen af Folkekirkens Asylsamarbejde har man de seneste år medvirket til udvikling af projektet *Kirken på Landet*. Sammenfattende kan man sige om arbejdet i folkekirkens mission, at 2015 blev det år, hvor folkekirkens globale mission for alvor blev knyttet sammen med dens lokale mission.

FKM-arbejdsgruppen	Niels Iver Juul (formand), Ingrid Lisby Schmidt, Mogens Kjær, Peter Fischer-Nielsen, Vilhelm Værgø og Mette Møbjerg Madsen
Bidragende frie folkekirkelige missionselskaber	Areopagos, Brødre menighedens Danske Mission, Danmission, Israelsmissionen, Mission Afrika og Promissio
Sekretariatsansvarlig	Søren Dalsgaard

Folkekirkens Asylsamarbejde

Folkekirkens Asylsamarbejde blev etableret primo 2015 som et treårigt projekt under MKR. Målet er at udvikle og koordinere den kirkelige betjening af landets asylcentre. Arbejdet tager udgangspunkt i et netværk af præster, som er blevet udpeget fra alle landets stifter til at være ressourcepersoner i spørgsmål vedr. dåb og konversion. Af projektaktiviteter kan nævnes:

- Udsendelse af værktøjskasse til præster i alle sogne med et asylcenter samt telefonisk opfølgning.
- Netværksdage og efteruddannelseskursus for de udpegede ressourcepræster med fokus på praktiske, etiske, juridiske, og teologiske spørgsmål vedr. dåb og konversion.
- Afholdelse af temadage i henholdsvis København og Aalborg om asylansørgeres dåb og konversion.

- Etablering af teologisk-juridisk ekspertgruppe med henblik på udarbejdelse af anbefalinger til kirkelig og juridisk praksis i forbindelse med udlændingemyndigheders vurdering af konvertitters asylsager.
- Etablering af samt løbende kontakt til økumeniske netværk på flygtningeområdet i nordiske og europæiske kirker.
- Løbende pressehåndtering samt udarbejdelse af projekthjemmeside.
- Løbende rådgivning om dåbs- og konversionsspørgsmål samt udarbejdelse og udsendelse af vejledningsmaterialer.

På baggrund af en projektansøgning bevilgede TrygFonden pr. 1. juli 2015 midler til udvidelse af Folkekirkens Asylsamarbejde med henblik på at koordinere og udvikle den sociale indsats for asylansøgere samt integrationen af flygtninge. Arbejdet omfattede i 2015 blandt andet følgende projektaktiviteter:

- Udvikling af lokale kirkelige samarbejdsenheder med henblik på styrket koordinering af kirke-kommune samarbejde om integration af flygtninge.
- Opbygning af kirkeligt netværk til mobilisering af frivillige venskabskontakter for flygtninge med henblik på at opnå landsdækkende indsats.
- Udarbejdelse og udbredelse af best practice modeller i kirkeligt integrationsarbejde.
- Dialog med eksterne samarbejdsorganisationer og offentlige myndigheder, herunder deltagelse i civilsamfundsdialogmøde og integrationsdøgn med integrationsministeren og socialministeren.
- Afholdelse af og deltagelse i netværksmøder og netværkskonferencer.
- Løbende rådgivning og facilitering af initiativer for asylansøgere og flygtninge.

Der har i 2015 været stor mediebevågenhed omkring flygtningesituationen i Danmark og Europa. Folkekirkens Asylsamarbejde er løbende blevet brugt som ekspertkilde og har bevirket omtale af lokalt kirkeligt arbejde med asylansøgere og flygtninge i en lang række tilfælde.

Folkekirkens Asylsamarbejde arbejdsgruppe	Niels Nymann Eriksen (formand), Henrik Stubkjær, Birgitte Rosager Møldrup og Michael Rønne Rasmussen
Arbejdsgruppe vedr. troværdighedsvurderinger (ad hoc)	Mogens S. Mogensen, Niels Nymann Eriksen, Thomas Gammeltoft Hansen og Jesper Lindholm
Sekretariatsansvarlig	Søren Dalsgaard
Studentermød hjælp	Pia Nielsen (deltid)

Trosfrihed – forfulgte kristne

Mens arbejdet med projektet *Trosfrihed – forfulgte kristne* i 2014 havde primært fokus på ressourcer til brug i menigheder, er det i 2015 blevet videreført med et primært fokus på samtaler med politikere og generelt arbejde for at skabe forståelse for betydningen af religionsfrihed. Dette er sket i et godt samarbejde med medarbejdere fra Institut for Menneskerettigheder, hvis forskningsafdeling proaktivt bidrager både med vidensudvikling og -formidling. Fra Dansk Missionsråd har Filip Buff Pedersen været utrættelig drivhjul i processer med sigte på at fremme sagen blandt politikere og kolleger i NGO-verdenen, hvor det relaterende tema *Religion og Udvikling* er blevet bredt modtaget. Det er en udfordring, at der ikke er budget til rådighed for arbejdet. Undervejs har det været nødvendigt gennem henvendelse til organisationer og private donorer at rejse midler til et par ekstra månedslønninger til projektmedarbejder.

Blandt aktiviteter og resultater kan nævnes:

- Institut for Menneskerettigheder-produceret publikation om religionsfrihed til introduktion heraf og med konkrete forslag til politisk handling for styrkelse af religionsfrihed.
- Høring på Christiansborg med fokus på religionsfrihed i Pakistan.
- Politikerbesøg m.v., som har ført til etablering af et tværpolitisk politikernetværk med fokus på religionsfrihed og religiøse minoriteter.
- Arbejde for at få danske politikere til at deltage i internationalt politikernetværk. Tre folketingspolitikere deltog i møde herom i New York.
- Fortsat samarbejde med kirke-skole-konsulent med udvikling af tværfagligt undervisningsmateriale om religionsfrihed til folkeskolen og gymnasiet.
- Bidrag til udgivelse af antologi om religionsfrihed og religionsforfølgelse.
- Deltagelse i KEK-konference i Istanbul om religionsfrihed i Europa.
- Deltagelse i EU-møde i Bruxelles om religionsfrihed mhp. at skabe forbindelse til europæiske og EU-fokuserede netværk for religionsfrihed.

Følgegruppe	Varetages af arbejdsgruppen vedr. folkekirkens mission
Operativ arbejdsgruppe	Jonas A. Jørgensen, Filip Buff Pedersen og Birger Nygaard
Sekretariatsansvarlig	Birger Nygaard

Teologisk arbejde

Bilateral dialog med Metodistkirken i Danmark

Den bilaterale samtale mellem Metodistkirken i Danmark og Den Danske Folkekirke blev påbegyndt i 2012 og er fortsat igennem 2015. Samtalerne er primært af teologisk, herunder særligt af dogmatisk karakter, men gruppen har endvidere fundet det relevant at lære om hinandens kirkeordninger, historie og praksis.

Gennem begge kirkesamfunds tilslutning til Leuenberg-kirkefællesskabet, Metodistkirken i 1994 og Folkekirken i 2001, er der allerede opnået fuldt kirkefællesskab de to kirkesamfund imellem. Imidlertid har samtalerne vist deres berettigelse ved at dette fællesskab gives et synligt udtryk lokalt, ligesom læring om hinanden i fortløbende samtale har skabt gode muligheder for økumenisk samarbejde og videre konsultation i forhold til relevante muligheder og udfordringer, som menighederne måtte stå overfor.

Såvel Metodistkirken som folkekirken indgår i større globale fællesskaber, og perspektiver fra disse relationer har endvidere været berigende for samtalerne.

Dialoggruppen	Fra Metodistkirken: Christian Alsted (formand), Jørgen Thaarup og Ove Sørensen Fra folkekirken: Henning Toft Bro (formand), Steffen Ravn Jørgensen, Bo K. Holm og Kurt E. Larsen
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Udvalg vedr. migrantkirker og folkekirken

Antallet af migrantkirker i Danmark har gennem de senere år været stigende. Samtidigt er enkelte større migrantkirkers tilstedeværelse og indflydelse i det etablerede kirkelige landskab mere tydelig end nogensinde. Folkekirken har de seneste 10 år som konsekvens heraf set flere initiativer, der sigter på samarbejde mellem sognemenigheder og migrantmenigheder. Det tættere samarbejde mellem migrantkirker og folkekirken har

vist sig at rejse en række principielle kirkeretlige og teologiske spørgsmål og fordrer således, at man fra folkekirkelig side afklarer rammerne, indenfor hvilke samarbejdet kan finde sted. På denne baggrund vil udvalget komme med en række anbefalinger.

Udvalget	Peter Skov-Jakobsen (formand), Theodor Jørgensen, Helle Samson, Kurt E. Larsen, Birgitte Graakjær Hjort, Mogens S. Mogensen, Niels Nymann Eriksen og Ole Buchardt Olesen
Sekretariatsansvarlig	Thorsten Rørbæk

Folkekirkens mellemkirkelige Råd fejrer 25 års jubilæum

Folkekirkens mellemkirkelige Råds første 25 år som officielt organ i folkekirken blev fejret ved en festgudstjeneste i Københavns Domkirke d. 1. februar 2015, hvor biskop Peter Skov-Jakobsen prædikede. Efter gudstjenesten inviterede Rådet til reception. Blandt talerne var kirkeminister Marianne Jelved og biskop Kjeld Holm, Folkekirkens mellemkirkelige Råds første formand, Britta Schall Holberg og Danmarks romersk-katolske biskop Czeslaw Kozon.

Administrativt

Kommunikation

En række af de vigtige målgrupper for MKR's kommunikation optræder samtidig selv på forskellig vis som mellemkirkelige aktører. Dette gælder i særlig grad stiftsrådene og de mellemkirkelige stiftsudvalg, biskopperne samt de internationale organisationer, som folkekirken er medlem af. Derfor går MKR's kommunikation i høj grad begge veje: MKR skal fra sekretariatet kommunikere med stiftsråd og stiftsudvalg – men bestræber sig samtidigt på, at udveksle viden mellem de enkelte stifter om lokale mellemkirkelige aktiviteter. Biskopperne skal løbende orienteres om mellemkirkelige sager – men deltager også selv sammen eller enkeltvis i mellemkirkelige møder og arrangementer. Kommunikationen i denne form har sjældent karakter af massekommunikation, men snarere af videndeling og direkte, specialiseret kommunikation mellem et mindre antal interessenter. MKR's sekretariat udfører på denne vis dagligt et stort, relativt usynligt kommunikationsarbejde i kraft af sin vigtige rolle som videnscenter og informations-hub. I denne sammenhæng varetages en omfattende, regelmæssig kontakt til både den kirkelige verden, forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt til internationale samarbejdspartnere.

Mens denne specialiserede kommunikation opleves som kvalificeret og velfungerende, er der rum for styrkelse af den offentlige kommunikation. I 2015 har MKR taget anledning af sit 25-års jubilæum til at gøre opmærksom på arbejdet med mellemkirkelige relationer med en annoncekampagne samt en række kronikker i danske dagblade. En ny, forbedret hjemmeside blev lanceret i efteråret, og nyhedsbrevet til det folkekirkelige bagland udkom fra september i en ny form, som passer bedre til den virkelighed, MKR navigerer i, og som kan inkludere MKR's store satsningsområde Folkekirkens Asylsamarbejde på mere fleksibel vis. I oktober blev det engelske nyhedsbrev relanceret med det formål at orientere kirkelige partnere og andre interesserede, som ikke er dansktalende, om aktuelle danske kirkeforhold.

Økonomi og sekretariat

2015 var det 5. år, hvor MKR's grundbudget pga. statens generelle omprioriteringspraksis blev beskåret med 2 %. Det betyder, at der er 600.000 kr. mindre at gøre med til MKR's traditionelle arbejde. Men netop eksistensen af en omprioriteringspulje i Fællesfonden har muliggjort, at MKR i samme periode har fået ekstra bidrag fra Fællesfonden på over kr. 800.000 til henholdsvis arbejdet med folkekirkens mission og Folkekirkens Asylsamarbejde. De omprioriterede midler bydes velkommen som et bidrag til fornyelse og udvidelse af det mellemkirkelige arbejde. Denne omprioritering af budgettet er udtryk for den forandring, som MKR som følge heraf undergår. Det er vigtigt ikke at være blind for, at man ikke kan opretholde samme niveau for det traditionelle mellemkirkelige arbejde med et stadigt faldende budget. Endnu vigtigere er det ikke at ende i en "det kan vi ikke"-mentalitet. Budgetsituationen fordrer derfor, at der løbende afsøges nye muligheder for meningsgivende mellemkirkeligt engagement, som kan opnå ny finansiering af folkekirkelige eller andre midler og samarbejder. Et eksempel på denne arbejdsform er påbegyndelsen af Folkekirkens Asylsamarbejde: Som opfølgning på et biskop-initiativ i forhold til asylsøgende udvikledes et projektforslag, som Kirkeministeriet finansierede med basismidler (1,3 mill. kr.). Disse midler har banet vej for, at TrykFonden ville bidrage med næsten det dobbelte (2,3 mill. kr.).

Sekretariatet er med inkludering af asylsamarbejdet udvidet fra 5 til 5,5 årsværk. Hertil kommer studentermedhjælp samt en større grad af indkøbt medhjælp til løsning af specialopgaver. Der er en stigende grad af samarbejde med øvrige organisationer i det kirkelige sekretariatsfællesskab på Diakonissestiftelsen idet der på en række områder er relevante interessesammenfald.

Sekretariat	
Sekretariatsleder	Birger Nygaard
Europa og kommunikation	Rebekka Højmark Svenningsen
Teologisk medarbejder / LVF	Thorsten Rørbæk
Folkekirkens Mission / Asylsamarbejde	Søren Dalsgaard
Økonomimedarbejder	Susanne Bak Knudsen
Sekretær	Dorte Laurberg Vedel
Studentermedhjælp	Pia Nielsen

Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Mogens S. Mogensen
(formand)

Christian Roar Pedersen
(næstformand)

Bent Normann Olsen
(kasserer)

Hanna Broadbridge

Niels Iver Juul

Torben Hjul Andersen

Marianne Christiansen

Birte Jacobsen

Sofie Petersen

Niels Nymann Eriksen

Ole Buchardt Olesen

Ingrid Lisby Schmidt

Peter Skov-Jakobsen